

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ПІДКОМІСІЯ З ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМІСІЇ МОН УКРАЇНИ
 ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
 ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА ДМІНІСТРАЦІЯ
 ОБЛАСНА РАДА З ПИТАНЬ БЕЗПЕЧНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ
 ЄВРОПЕЙСЬКА АСОЦІАЦІЯ НАУК З БЕЗПЕКИ, Польща
 НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Збірник

**XI Міжнародної науково-методичної конференції,
 138 Міжнародної наукової конференції
 Європейської Асоціації наук з безпеки (EAS)
 "БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ"
 5 - 6 грудня 2019 р.**

Collection

**XI International Scientific and Methodological Conference,
 138 International Scientific Conference
 of the European Association for Security (EAS)
 "HUMAN SAFETY IN MODERN CONDITIONS"
 December 5 - 6, 2019**

Харків, Україна 2019

УДК 614.8:574.2

Збірник доповідей XI Міжнародної науково-методичної конференції та 138 Міжнародної наукової конференції Європейської Асоціації наук з безпеки (EAS) "БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ", 5 – 6 грудня 2019 р., НТУ «ХП», – Харків, 2019. – 264 с.

У збірнику приводяться тези наукових доповідей XI Міжнародної науково-методичної конференції та 138 Міжнародної науково-методичної конференції Європейської Асоціації наук з безпеки (EAS) "БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ", 5 – 6 грудня 2019 р.

Тези доповідей з напрямку життєдіяльності людини, в яких розглянуті питання безпеки підприємств, сільського господарства, транспорту та оточуючого середовища, моніторингу навколишнього середовища, ролі інформаційних та експертних систем у вирішенні актуальних питань щодо захисту життя та здоров'я людини.

Наукові доповіді, що наведено у збірнику, можуть бути корисними для науковців, викладачів вищих навчальних закладів освіти, аспірантів, студентів та слухачів курсів підвищення кваліфікації.

The book presented scientific articles of the XI International Scientific and Methodological Conference and 138 International Scientific Conference of the European Association of Security (EAS) "HUMAN SAFETY IN MODERN CONDITIONS", December 5-6, 2019.

Theses of reports on the field of safety of living people that address issues of the enterprise safety, agriculture, transport and environment, environmental monitoring, the role of information and expert systems that addressing issues on protecting human life and health.

Scientific reports that are in the collection can be useful for scientists, teachers of higher educational institutions, graduate students, and training courses.

Статті друкуються у авторській редакції і відповідність за їх редагування несуть автори. Оргкомітет конференції претензії з цього приводу не приймає.

Articles published in author's edition and responsibility for editing them are the authors. Organizing Committee does not accept claims on this matter.

Збірник статей упорядкували : Березуцький В.В.

Шпак І.С.

Ільїнська О.І.

Відповідальний за випуск: Березуцький В.В.

ВПЛИВ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА БЕЗПЕКУ ПРАЦІ INFLUENCE OF PSYCHOPHYSIOLOGICAL FACTORS ON WORK SAFETY

В.Г. Брусенцов¹, Л.А. Катковнікова¹, М.І. Ворожбіян²

¹*Український державний університет залізничного транспорту,*

²*Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова,
м. Харків*

Анотація. До організаційної складової охорони праці відноситься контроль стану працівників. На сьогодні актуальним є контроль за наявністю алкогольного сп'яніння у працівників залізничного транспорту як запорука безпеки праці та надання транспортних послуг.

Ключові слова: безпека, охорона праці, залізничний транспорт, алкоголь.

Annotation. The organizational component of occupational safety is the control of employees. Today, it is important to monitor the presence of alcohol intoxication by railway workers as a guarantee of safety and the provision of transport services.

Keywords: safety, labor protection, rail transport, alcohol.

Постійне збільшення інтенсивності процесів перевезення, безперервне збільшення швидкостей руху та маси поїздів потребують удосконалення організації праці, чіткої регламентації режиму праці і відпочинку, високого рівня дисципліни. У зв'язку з цим перед лікувально-профілактичними закладами, керівниками підприємств і профспілковими організаціями стоять задачі з розробки та впровадження комплексу оздоровчих заходів, оптимізації режиму праці та відпочинку працівників, створення сприятливих санітарно-гігієнічних умов виробничої діяльності і постійного медичного контролю за станом здоров'я.

Авторами [1, 2] запропонована методика для визначення функціонального стану працівників. Були обстежені 20 чоловік після вживання 150г горілки. Після вживання вказаної дози час реакції збільшився на 150%, на 30% збільшився тремор кисті рук. Прийом алкоголю також супроводжується підвищенням пульсу на 15% (84 удари проти 73). Безумовно такий стан працівників може привести до помилки, неуважності, а як результат – травмування або аварійна ситуація.

Необхідна чітка система виявлення, обліку та реєстрації працівників, що страждають на розлади і порушення поведінки, пов'язаними з вживанням психоактивних речовин (алкоголь, психотропні препарати, наркотичні речовини, нікотин тощо).

З 21 червня 2019 року вступила в дію законодавча норма, згідно з якою відповідальність за всі нещасні випадки на залізниці за участі співробітників, в тому числі в стані алкогольного сп'яніння, лягає на керівника [3].

Укрзалізниця ввела політику нульової толерантності до вживання алкоголю у робочий час. З цією ціллю були закуплені сертифіковані алкотестери, з допомогою яких

перевіряють наявність алкоголю в організмі працівників перед, в середині та в кінці робочого дня.

З огляду на ризики небезпек на залізниці контроль фізичного стану працівників перед роботою є актуальним не лише для локомотивних бригад, а і для всіх, хто безпосередньо працює на залізниці.

Це питання стає ще більш актуальним, якщо звернути увагу на відношення до алкоголю молоді і, в тому числі, студентів – майбутніх залізничників.

Нами було проведено анкетування студентів I та II курсів (650 чоловік) [4], в тому числі опитування студентів механіко-енергетичного факультету, так як саме вони працюватимуть на залізниці, в метрополітені та на інших видах електротранспорту. Було опитано 112 студентів, з них 17 дівчат і 95 хлопців. На основі анкетування можна відмітити досить раннє та масове вживання алкоголю серед молоді. Зовсім не вживали алкоголь лише 3% опитаних. 60% вважають, що системне вживання алкоголю не є алкоголізмом. На питання, як оцінюєте своє найближче оточення у відношенні вживання алкоголю, 10% вважають, що найближче оточення вживає алкоголь систематично.

Висновок. Посилення контролю за вживанням алкоголю повинне підвищити безпеку залізничних перевезень і скоротити статистику смертності на Укрзалізниці, так як за статистикою велика частка всіх нещасних випадків на залізниці спричинено вживанням алкоголю працівниками.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ворожбіян М.І. Повышение эффективности контроля функциональной надежности железнодорожных операторов. / Брусенцов В.Г., Брусенцов О.В. //Вестник Харьковского национального автомобильно-дорожного университета. Сборник научных трудов. Выпуск 59. – Харьков 2012
2. Ворожбіян М.І. Дослідження взаємозв'язку індивідуальних особливостей і показників рівня функціональної надійності у залізничних операторів / Брусенцов В.Г., Брусенцов О.В., Ворожбіян М.І., Пузир В.Г., Іващенко М.Ю. // Будівництво, матеріалознавство, машинобудування: зб. наук. праць. Вип. 105. ДВУЗ «Придніпр. держ. академія будівництва та архітектури» ; під заг. Ред.. В.І. Большакова – Дніпро, 2018. – С.111-117.
3. <https://censor.net>
4. Катковнікова Л.А. Аналіз анкетування даних студентів щодо вживання алкогольних напоїв / Катковнікова Л.А., Токмакова О.В. // Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Технології та інфраструктура транспорту». – Х.: УкрДУЗТ – 2018 р. – С. 30-32.